

ראש חטיבת המחקר באמ"ן: האיש שאמור לדעת הכל על המציאות סביבנו

05.04.2024 | יוסי קופרווסר | written by תא"ל במיל

ראש חטיבת המחקר תא"ל עמית סער, מתחלף בנסיבות אישיות מצערות, כשעל כתפיו מוטלת במידה שטרם התבררה, האחריות לכשל המודיעיני החמור שקדם למתקפת חמא"ס ב-7 באוקטובר.

עצם ההתייחסות לנושא תפקיד זה כמי שנושא באחריות לכך מלמדת על מרכזיותו של התפקיד במארג האמור לוודא את ביטחונה של המדינה.

ראש חטיבת המחקר אחראי בראש ובראשונה למתן התרעה בכל הרמות [?] התרעה למלחמה, התרעה למתקפת טרור, התרעה על התפתחות של איומים חדשים, והתרעה על שינויים אסטרטגיים.

הוא אחראי גם להעריך באיזו מידה יריבינו מורתעים על ידינו, ולמתן התשתית המודיעינית שעל בסיסה מפתחים צה"ל והדרג המדיני את תרחיש הייחוס לבניין הכוח ולהפעלתו. כדי שיוכל לעשות את כל אלה עליו לגבש את תמונת המודיעין ואת הערכת המודיעין בכל תחום.

לשם כך יש לו עוזרים האחראים מטעמו לתחומים הגיאוגרפיים והפונקציונליים השונים (למשל, זירה טכנולוגית), האמורים להיות המומחים המקצועיים לכל נושא, אך הוא אמור להיות איש אשכולות המסוגל לאתגר כל מומחה בתחומו ולהיות המומחה הבכיר לחקר המודיעין כמקצוע, שיש לו פרקטיקות ומתודולוגיה.

התמונה הכוללת

מעל הכול הוא נושא באחריות כמעט בלעדית לראיית התמונה הכוללת, המחברת בין התחומים השונים. כלומר עליו להיות בעל יכולת חשיבה מערכתית.

אחרי שעשה את כל זאת, הוא אחראי גם להצגת תמונת המודיעין לבני השיח של חטיבת המחקר. מחד גיסא, ראש אמ"ן, המטכ"ל, מערכת הביטחון וראשיה, הדרג המדיני על מרכיביו השונים ואפילו מגוון רחב של שותפים ברחבי העולם, ומאידך גיסא גורמי האיסוף, אותם עליו להנחות ולהצביע בפניהם על סדר העדיפויות בראייתו (אלה אמורים להיות מתוקפים על ידי ראש אמ"ן והדרג המדיני).

עם כל אלה הוא צריך לנהל שיח מפרה בו הוא מעשיר את בני שיחו ומועשר על ידם. בשיח זה הוא צריך לשמור כל העת על רלבנטיות ויכולת להשפיע ובה בעת על אובייקטיביות ויכולת להתבונן בעשייה של מקבלי ההחלטות באופן ביקורתי, למרות שהוא חלק מתהליך קבלת

צנוע, בקיא ואמיץ

כדי לעמוד במשימותיו בהצלחה עליו להיות לא רק מומחה ובעל הכרות טובה עם התרבות והשפה של אויביו, בעל ידע מקצועי, שאר רוח אמנותי המאפשר הבנה של נפש האויבים ויושר אינטלקטואלי, המחייב בחינה חוזרת ונשנית של הנחות היסוד העומדות בבסיס הערכותיו (הקונספציות), אלא גם מצד אחד צנוע, היודע שלא כל החוכמה נמצאת אצלו וקשוב לדעות אחרות, ומצד שני בקיא ואמיץ מספיק כדי לפתח דעה ולומר אותה לבכירים ממנו גם אם אינה מקובלת. לעתים תכופות זה מחייב אותו לרדת לפרטי פרטים תוך שהוא רואה את התמונה השלמה.

לבסוף, כמפקד חטיבת המחקר עליו לפתח, לטפח ולהעצים את אנשי החטיבה ולשמש עבורם דוגמה אישית. עליו להנחיל להם מתודולוגיה מחקרית שתאפשר להם להתמודד בצורה מוצלחת יותר עם האתגר העצום שניצב בפניהם [2] להכיר את המציאות כפי שהיא וכפי שמבינים אותה כלל הגורמים, ולהעריך על בסיס אופן התנהלותם, יכולותיהם ותפיסות עולמם כיצד הם ירצו להשפיע על המציאות וכיצד המציאות עשויה להתפתח.

בסיכום הדברים, מדובר בתפקיד תובעני וקשה הכרוך באחריות עצומה, בהתחשב במחיר הטעות. מי ייתן ועמית, שהקדיש את כל כולו לשיפור המחקר המודיעיני ינצח את המחלה ויזכה ברפואה שלמה ומחליפיו המוכשרים [2] איתי ברון ואחר כך א' [2] יתמודדו בהצלחה עם התפקיד המאתגר.

פורסם בישראל היום, בתאריך 4.4.2024.